

Ülkemizde her bölgenin kendi şart ve imkânlarına duyarlı, yerel düzeyde yapısal dönüşüm hedeflerine odaklı ve çok yönlü bir bölgesel gelişme politikası uygulanmaktadır. Bu çerçevede; tüm Türkiye'yi kapsayan, yerel potansiyelin azami düzeyde kullanılması ve harekete geçirilmesi ile rekabet gücünün artırılmasını sağlayan, kaynak dağılımında eşitliği esas alan, yerel paydaş ve aktörlere öncelik tanıyan, beşeri sermayenin güçlendirilmesini öngören yeni bir bölgesel gelişme yaklaşımı izlenmektedir.

Yeni bölgesel kalkınma yaklaşımı doğrultusunda Türkiye'nin bazı kesimlerinde **bölge kalkınma idareleri** kurularak ilgili bölgelerde eylem planları hazırlanmış ve Sayın Başbakanımızın Başkanlığındaki Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Eylem planları ilgili kurum ve kuruluşların yatırım projelerinin ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayarak, bu projelerin uygulamasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek üzere hazırlanmıştır. Eylem planlarıyla bölgelerin kendine özgü ihtiyaç ve gelişme öngörülerini desteklemek amaçlanmıştır.

Türkiye'de kalkınma ajanslarının faaliyet gösterdiği 26 Düzey 2 Bölgesinin nüfuslarına bakıldığında nüfusu en düşük iki bölge TR82 Kuzey Anadolu Bölgesi ve TR81 Batı Karadeniz Bölgesinin olduğu görülmektedir. Kastamonu merkezli TR82 Bölgesinde (Kastamonu, Çankırı, Sinop) nüfus 756.893 ile son sırada yer alırken, TR81 Bölgesinde (Zonguldak, Karabük, Bartın) nüfus 1.019.534 ile 25. sırada yer almaktadır. TÜİK'in nüfus projeksiyonlarına bakıldığında her iki bölgenin de nüfusunun 2023 yılında bir milyonun altında olacağı görülmektedir.

Bölgelerin ortak sorunları arasında girişimcilik kültürünün gelişmemiş olması, işsizlik, göç, coğrafi ve topografik şartların zorlukları, çarpık ve plansız kentleşme, kaçak yapılaşma ve ulaşım/erişim gibi problemler başı çekmektedir. Birçok problem yapısal ve köklü çözümlerin yanında ciddi bütçeler gerektirmektedir. Kırsal nüfusun yoğunluğundan dolayı özellikle kırsal kesime yönelik ciddi tedbirlerin alınması gerekliliği görülmektedir. Mevcut durumda bu sorunlara yönelik olarak yatırım programlarında yer alan kamu yatırımları ile Ajansların destek mekanizmalarıyla yürütülen projeler kısıtlı ve yetersiz görülmektedir.

Bölge, genel itibarıyla sanayi açısından belirli bir altyapıya sahip ve yapısal bir dönüşüme ihtiyaç gösteren iller ile ekonomisi tarım ve doğal kaynaklara dayalı ve turizm alanında potansiyeli bulunan illerden oluşmaktadır.

Bölge illeri il dışına göçten önemli derecede etkilenmektedir ve söz konusu illerde yaşlı nüfus ve emekli nüfusu oldukça yüksektir. Türkiye'de emeklilerin toplam nüfusa oranı en fazla olan ilk dört şehirden üçü TR81 Bölgesinde diğeri ise TR82 Bölgesinde yer almaktadır.

TÜİK'in 2015 yılında yaptığı **İllerde Yaşam Endeksi** çalışması doğrultusunda **Yaşam Memnuniyeti** sıralamasında Zonguldak, Karabük ve Bartın 81 il arasından sırasıyla 76'ncı, 63'üncü ve 41'inci olmuştur. Bu rakamlarla Yaşam Memnuniyeti endeksinde bölge illerinin Türkiye'nin birçok ilinden geride olduğu görülmektedir.

Bu bölgede yer alan illerin tamamı yapısal dönüşüm niteliğini haiz olduğundan, bölge için diğer 4 bölgede olduğu gibi bir bölgesel eylem programı oluşturulması gündeme gelmiş, **Başbakanımız Sn. Ahmet DAVUTOĞLU** bu durumu **1 Mayıs 2015'te Kastamonu'da gerçekleştirilen bir mitingde sözlü olarak da dile getirmiştir.**

Daha sonrasında Kalkınma Bakanlığı tarafından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansından konu kapsamında olası senaryoları içeren ön hazırlık ve çalışma yapılması talep edilmiş, devamında Kalkınma Bakanlığında gerçekleştirilen bir toplantıda konu farklı perspektifleriyle ele alınarak ilgili taraflarca tartışılmıştır.

22 Eylül-24 Kasım 2015 tarihleri arasındaki geçici seçim hükümetinde Kalkınma Bakanı olarak görev yapan **Sn. Cüneyd DÜZYOL tarafından şifahi olarak** Batı Karadeniz Kalkınma Programı kapsamında **ön hazırlık çalışmalarına başlanması talimatı verilmiştir. 64. Türkiye Hükümeti Kalkınma Bakanı Sn. Cevdet YILMAZ** tarafından da **başlatılan çalışmalara devam edilmesi yönünde talimat verilmiştir.**

Bu kapsamda Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri başkanlığında eylem planının omurgasını teşkil edecek gelişme eksenlerinin belirlenmesine yönelik olarak personelle bir dizi toplantı gerçekleştirilmiş, oluşturulan çalışma grubu bünyesinde **araştırma ve raporlama çalışmalarına başlanmıştır.** Benzer süreçleri yaşamış Bölgesel Kalkınma İdarelerine ve ilgili diğer kurumlara teknik çalışma ziyareti gerçekleştirilmesi planlanmış olup bu kapsamda **ilk teknik ziyaret BAKKA ve KUZKA heyetlerinin Genel Sekreterleri Başkanlığında Şanlıurfa ve Gaziantep illerine** gerçekleştirilmiştir. **GAP İdaresi, Karacadağ Kalkınma Ajansı ve İpekyolu Kalkınma Ajansı'na** gerçekleştirilen ziyaretlerde bir dizi toplantıya katılım sağlanmıştır. Bu süreçlerin sonunda, Batı Karadeniz Kalkınma Programının coğrafi yakınlık ve idari bütünlük açısından ve birçok ortak sorunu barındırdığından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) ve Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) hizmet bölgesini kapsayacak şekilde 6 ilden (Zonguldak, Karabük, Bartın, Kastamonu, Sinop, Çankırı) oluşmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür. Özellikle diğer Bölge Kalkınma İdareleriyle yapılan görüşmelerde kalkınma ajansların kalifiye personeli ve esnek yapısının Eylem Planı hazırlık sürecinde Bölge Kalkınma İdarelerinin önemli bir yükünü elinden aldığı ve süreçlerde aktif rol aldığına dikkat çekilmiştir.

Bu kapsamda, Batı Karadeniz Kalkınma Programı kapsamında oluşturulması düşünülen eylem planında aşağıda yer alan temel politikaların uygulanmasının bölgelerin en temel sorunlarının giderilmesinde faydalı olacağı değerlendirilmektedir:

- Girişimciliğin ve katma değeri yüksek yenilikçi sektör oluşumlarının desteklenmesi
- Kentsel ve kırsal altyapının iyileştirilmesi,
- Çevre standartlarının geliştirilmesi ve kent imajının güçlendirilmesi
- Turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi
- Lojistik altyapısının oluşturulması
- Bölge içi ve bölgeler arası ulaşım altyapısının iyileştirilmesi
- Beşeri ve sosyal sermayenin güçlendirilmesi
- Kırsal alanda ekonomik ve sosyal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi
- Tarımsal verimliliğin yükseltilmesi ve orman endüstrisinin geliştirilmesi

Batı Karadeniz Kalkınma Programının ana eksenleri ve eylem planının oluşturulabilmesi için bölgesel paydaşların ve bölgedeki önemli aktörlerin görüş ve önerilerinin alınması aşaması gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bazı tematik alanlarda odak grup toplantıları da yapılacaktır. Gerçekleştirilen bu etkinlik ve toplantılarda alınan görüş ve öneriler konsolide edilerek ana eksenler ve Eylem Planı belirlenebilecektir.

Bölgesel Programın hazırlık ve uygulama aşamasında izlenmesi öngörülen aşamalar aşağıda yer almaktadır:

1. Programın yerel katkılar da alınarak ajanslar tarafından hazırlanması, bu çerçevede çalıştay ve toplantıların düzenlenmesi
2. Programın Bakanlığa sunulması
3. Programın Bakanlık içinde ve merkezi kuruluşlar nezdinde görüşe açılması
4. Programın gelecek görüşlere göre ajansların katılımıyla nihai hale getirilmesi
5. Programın Başbakan Başkanlığındaki Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanması

Yapılan yüzyüze görüşmelerde bölgedeki sorunlar ilgili aktörler tarafından kısaca tanımlandıktan sonra soruna yönelik proje önerileri alınacak ve daha sonra bu öneriler bir proje havuzunda toplanarak değerlendirilecektir. Proje önerileri belirli gelişme eksenleri altında gruplanarak mümkün olduğu ölçüde BAKAP Eylem Planına aktarılmaya çalışılacaktır.

Batı Karadeniz Kalkınma Programının Muhtemel Uygulama Alanı

